

**Сучасна українська мова та культура.
Частина 2. Стилїстика сучасної української мови
Робоча програма навчальної дисциплїни (Силабус)**

Реквїзити навчальної дисциплїни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Фїлологія</i>
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша — англїйська; Германські мови та літератури (переклад включно), перша — нїмецька; Романські мови та літератури (переклад включно), перша — французька
Статус дисциплїни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рїк підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисциплїни	<i>2 освітні компоненти (60 годин): 36 годин — аудиторна робота, 24 години — СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залїк</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисциплїни

1. Опис навчальної дисциплїни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Вивчення стилїстики сучасної української мови — важливий складник у системї формування комунікативної професійної компетенції здобувачів вищої освіти, зокрема лїнгвістів, майбутніх перекладачів. Зміст курсу охоплює стилїстичні явища сучасної української мови на рівні лексики, словотвору, морфології, синтаксису та передбачає розрізнення різних стилів мови, які опановують студенти.

Мета вивчення дисциплїни — навчити студентів визначати стилетворчі форманти текстів, вирїзняти стилї, підстилї, стилїстичну еkleктику сучасної української мови; виокремлювати та пояснювати стилїстичні ознаки мовних одиниць у текстах різних стилів; писати тексти у визначеному стилї; наслідувати стиль певного автора, що є важливим вмінням для майбутніх перекладачів.

Предмет кредитного модуля — виражальні функції лексичних одиниць у процесї мовлення залежно від мети, призначення, умов і сфери спілкування.

У результатї вивчення освітньої компоненти «Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови» студенти зможуть:

1. Вільно спілкуватися в різній формі з професійних питань, добираючи доречні стилістичні засоби для організації ефективної міжкультурної комунікації.
2. Створювати тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
3. Оцінювати стилістичні ефекти в тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються.
4. Аналізувати, розуміти та інтерпретувати різні типи творів із урахуванням екстралінгвістичних та інтертекстових зв'язків між класичною літературою та сучасним дискурсом (художнім та науковим).
5. Виконувати стилістичний аналіз тексту на різних його рівнях (лексичний, морфологічний, синтаксичний, фонологічний).
6. Вести ділову комунікацію, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами, диференціювати стилістичні помилки та виправляти їх).
7. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітня компонента «Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови» має міждисциплінарний характер. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця освітня компонента «Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови» ґрунтується та взаємопов'язана зі знаннями та уміннями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Вступ до романо-германського мовознавства», «Друга іноземна мова (практичний курс)», «Іноземна мова (основна, практичний курс)» та іншими гуманітарними науками. Це забезпечує набуття вищої філологічної освіти, передбачає глибоке й всебічне вивчення системи та структури національної мови, аналіз і відносний опис лінгвістичних одиниць усіх рівнів, формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього перекладача.

Знання, уміння та досвід, здобуті в процесі вивчення цього кредитного модуля, актуальні в подальшому оволодінні такими навчальними дисциплінами, як «Переклад і редагування фахових текстів» та «Прикладні лінгвістичні дослідження».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Стилїстика: її поняття й категорії. Методологія сучасної стилїстики

Тема 2. Структура стилїстики: фоностилїстика, лексична, морфологічна стилїстика, стилїстичний синтаксис

Тема 3. Характеристика функціональних стилів сучасної української мови

Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови

Тема 5. Мовностилїстична своєрідність публіцистики: жанрові різновиди

Тема 6. Конфесійний стиль мовлення, його місце й роль у стилїстичній системі української мови та в сучасному житті

Тема 7. Структурно-функціональні особливості наукового стилю

Тема 8. Комунікативно-функціональна специфіка офіційно-ділового мовлення

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Мацько Л. І. *Стилїстика української мови* : підруч. [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [ред. Л. І. Мацько]. Київ : Вища школа, 2005. 462 с. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=7116

2. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. *Сучасна українська літературна мова* : навчальний посібник. Літера: ЛТД, 2011. 560 с. URL: https://pidru4niki.com/68598/dokumentoznavstvo/suchasna_ukrayinska_literaturna_mova

Допоміжна

1. Дудик П. С. *Стилїстика української мови* : навч. посіб. / П. С. Дудик. Київ: ВЦ

«Академія», 2005. 356 с. URL: https://litmisto.org.ua/?page_id=5394

2. Кочан І. М. *Лінгвістичний аналіз тексту* : навчальний посібник : Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 423 с. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Kochan_Iryna/Linhvistychnyi_analiz_tekstu/

Літературу можна знайти в Науково-технічній бібліотеці ім. Г. І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського, на ресурсах Інтернету.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Календарний план

Тиждень	Зміст навчальної роботи	Практичні	СРС
1	Тема 1. Стилїстика: її поняття й категорії. <u>Практичне заняття 1.</u> Поняття про стиль тексту. Категорії стилїстики. Методологія сучасної стилїстики	2	1
2	<u>Практичне заняття 2.</u> Рівні стилїстичного оформлення тексту. Форманти стилю. Стилїстичне значення (конотація). Стилїстема	2	1
3	Тема 2. Структура стилїстики: фоностилїстика, лексична, морфологічна стилїстика, стилїстичний синтаксис <u>Практичне заняття 3.</u> Фоностилїстика. Поняття «ритму тексту». Синтагма. Фонологічний аналіз тексту. Експресивні можливості звуків	2	1
4	<u>Практичне заняття 4.</u> Лексична стилїстика	2	1
5	<u>Практичне заняття 5.</u> Стилїстичне використання морфологічних засобів. Стилїстичний аналіз морфологічних форм і категорій	2	0,5
6	<u>Практичне заняття 6.</u> Стилїстичний синтаксис. Стилїстичні властивості порядку слів. Стилїстичні явища в структурі простого та складного речень	2	0,5
7	Тема 3. Характеристика функціональних стилів сучасної української мови <u>Практичне заняття 7.</u> Стилї сучасної української мови. Стилїстична норма та її реалізація в текстах різностильового характеру	2	0,5
8	<u>Практичне заняття 8.</u> Розмовний стиль. Стилїстично нейтральна й стилїстично маркована лексика. Стилїстична фразеологія, її джерела. Трансформація фразеологізмів у різностильових текстах	2	1
9	<u>Практичне заняття 9.</u> Функції власних назв у текстах різних стилів. Український іменослов: культурна поліфонія.	2	0,5
10	<u>Практичне заняття 10.</u> Усна літературна мова в українській культурі повсякдення. Український фольклор — основа живого українського мовлення. Суржик. Діалект	2	0,5
11	Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови. <u>Практичне заняття 11.</u> Художній стиль. Стилїстична роль художніх тропів, особливості їх застосування	2	0,5
12	Тема 5. Мовностилїстична своєрідність публіцистики: жанрові різновиди <u>Практичне заняття 12.</u> Публіцистичні тексти різних жанрів: спільні та відмінні риси	2	1
13	<u>Практичне заняття 13.</u> Мова засобів масової інформації, сучасні тенденції розвитку. Медіалінгвістика й теорія пропаганди	2	1

14	Тема 6. Конфесійний стиль мовлення, його місце й роль у стилістичній системі української мови та в сучасному житті <u>Практичне заняття 14.</u> Конфесійний стиль: внутрішньомовні чинники формування стилю. Переклади Біблії українською мовою	2	1
15	Тема 7. Структурно-функціональні особливості наукового стилю <u>Практичне заняття 15.</u> Мовні та жанрові особливості наукового стилю	2	0,5
16	<u>Практичне заняття 16.</u> Культура наукового тексту. Науковий жаргон	2	0,5
17	Тема 8. Комунікативно-функціональна специфіка офіційно-ділового мовлення <u>Практичне заняття 17.</u> Мовні особливості текстів ділового спрямування. Усна форма комунікації в діловій сфері	2	1
18	<u>Практичне заняття 18.</u> Підвищення рейтингу, залік	2	6

6. Самостійна робота студента

Освітня компонента передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до практичних занять, індивідуальне творче завдання, підготовка до заліку. Час, відведений на кожен із цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання завдань потрібні для поглиблення теоретичних знань, набуття та розвитку практичних навичок і компетентностей, задля досягнення програмних результатів навчання. Перед заняттям здобувач вищої освіти має ознайомитися з літературою, що рекомендує викладач. Методичні матеріали з курсу викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, що вивчають цю освітню компоненту.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують із оголошень у стрічці Google Classroom, повідомлень у Telegram / Viber або в Електронному кампусі КПІ. Під час змішаної / дистанційної форми навчання заняття відбуваються у форматі відеоконференцій на платформі Meet / ZOOM.

Виконані завдання здобувачі вищої освіти складають через Google Classroom. У разі відсутності на занятті виконані завдання студенти завантажують до їх розбору (тобто до пари) у свої папки в Google Classroom. Термін виконання домашнього навчального завдання узгоджується з викладачем. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються 0 (нулем) балів. Якщо студент не склав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити деякі з запропонованих завдань (які передбачають індивідуальний характер виконання) за графіком, узгодженим із викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання завдань для підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу КПІ, згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі КПІ.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про

систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО й не можуть перевищувати 10 % рейтингової шкали, тобто максимальна кількість заохочувальних балів — 10. Заохочувальні бали надають за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, кафедральних заходах за тематикою освітнього компонента. Штрафні бали з освітньої компоненти не передбачені.

Календарний рубіжний контроль

Мета проведення календарного контролю — підвищення якості навчання студентів тамоніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання	Поточний рейтинг	≥ 18 бали	≥ 32 бали

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені в розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> та Положенні про систему запобігання академічному плагиату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені в розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно зі заздалегідь визначеними процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументувати, з яким критерієм не погоджуються відповідно до оцінного листа та/або зауважень. Детальніше:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Інклюзивне навчання. Освітня компонента може викладатися для більшості студентів із особливими освітніми потребами, окрім студентів із серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за покликанням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Опитування за темою заняття	80 %	5	16	80
2.	Творче індивідуальне завдання	20 %	20	1	20
	Всього				100

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

- опитування за темою на 16 практичних заняттях (1 практичне не оцінюється, 18 практичне — підвищення рейтингу);
- виконання творчого індивідуального завдання.

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Опитування за темою:

Ваговий бал — 5, максимальна кількість балів становить $5 \times 16 = 80$ балів

Критерії оцінювання:

«**відмінно**» — 5 балів — повна відповідь на запитання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

«**добре**» — 4 бали — повна відповідь на запитання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних помилок;

«**задовільно**» — 3 бали — неповна (60 %) відповідь на запитання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленнєвих помилок;

«**незадовільно**» — 0 балів — невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

1. Виконання творчого індивідуального завдання:

Ваговий бал — 20, максимальна кількість балів становить $20 \times 1 = 20$ балів

Критерії оцінювання:

«**відмінно**» — 18—20 балів — доповідь послідовна, чітка; характеризується повнотою та глибиною осмислення поставленої проблеми; студент робить узагальнювальні висновки щодо окремих стилетворчих компонентів тексту, володіє термінологічним понятійним апаратом і дотримується наукового стилю;

«**добре**» — 15—17 балів — виступ відзначається логічністю побудови, ступінь розкриття теми достатній, проте наявні вади в структурі аналізу тексту, не всі особливості розглянуто;

«**задовільно**» — 12—14 балів — доповідь — формальне перерахування особливостей тексту без узагальнювальних висновків щодо його стилетворення; наявні недоліки в аргументації; деякі висновки хибні.

«**незадовільно**» — 0 балів — невідповідність вимогам оцінки «задовільно».

Викладач повідомляє результати кожному студенту конфіденційно через систему Електронний кампус КПІ, електронною поштою, повідомленням у Telegram, Viber.

Семестрова атестація студентів

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 60$

Для складання заліку «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш як 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше як 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу. Ця рейтингова оцінка остаточна. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману «автоматом», попередній рейтинг із дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

Критерії оцінювання, зміст та зразок завдань залікової роботи відображено у п. 9.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше як 60	Незадовільно
Менше як 50	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової контрольної роботи

Залікова контрольна робота оцінюється 100 (ста) балами. Залікова контрольна робота складається із 50 завдань тестового типу (кожна правильна відповідь оцінюється 2 (двома) балами), що охоплюють матеріал усіх трьох розділів освітньої компоненти та генеруються автоматично для кожного студента в системі MOODLE.

- «відмінно», (не менше як 90 % потрібної інформації), 45 — 50 правильних відповідей;
- «добре», (не менше як 75 % потрібної інформації), 37 — 44 правильні відповіді;
- «задовільно», (не менше як 60 % потрібної інформації), 30 — 36 правильних відповідей;
- «незадовільно», менше як 30 правильних відповідей.

Зразок завдань залікової контрольної роботи

ЗАЛІКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з освітньої компоненти ЗО6/2

«Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної

української мови» спеціальності: 035 «Філологія»,

освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Визначте стиль поданого тексту та вкажіть на його мовні особливості.

Громадяни України мають право на безкоштовну освіту в усіх державних навчальних закладах незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та інших обставин. Це право забезпечується: розгалуженою мережею навчальних закладів, заснованих на державній та інших формах власності, наукових установ, закладів післядипломної освіти; відкритим характером навчальних закладів, створенням умов для вибору профілю навчання і виховання відповідно до здібностей, інтересів громадянина; різними формами навчання - очною, вечірньою, заочною, екстернатом, а також педагогічним патронажем.

2. Поясніть значення висловів «Ветхий Адам», «Адамові діти», «Адамове ребро» у сучасній українській мові та охарактеризуйте місце і роль біблеїзмів у різних стилях мовлення.

3. Перепишіть речення, добираючи з дужок потрібне слово, й обґрунтуйте свій вибір:

Наші думки (збіглися, співпали). До Конституційного суду обирають (виключно, винятково) юристів за фахом. Це митне право діє (виключно, винятково) в межах України. У конкурсі будуть брати участь (виключно, винятково) українські митці. Хай люди знають, хто йде (наперекір, всупереч) громаді. Він діє (наперекір, всупереч) рішенням громади. (Наперекір, всупереч) невтішним прогнозам весна виявилася доволі м'якою й вологою. (Ставлення, відношення) до нього, (почуття, чуття, відчуття) обов'язку, (змушувати, примушувати, заставляти) вчитися, (є, являється) учнем. Правління не хоче (залучати, витрачати, відволікати) бюджетні кошти не за призначенням.

4. Наведіть приклади вживання мовознавчих термінів-паронімів та поясніть відмінності в лексичному значенні: *діалектний-діалектологічний-діалектичний, стильовий-стилістичний, омофони-омоформи, морфемний-морфологічний, мовний-мовленнєвий.*

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Склала: доцент, канд. філол. наук Вікторія Завадська, ст. викладач Михайло Кушлаба

Ухвалено: кафедра української мови, літератури та культури (протокол № 9 від 24.05.2024)

Погоджено: Методична комісія факультету (протокол № 11 від 23.06.2024)